

подарювання» виконана на високому фаховому рівні, і характеризується логічною за структурою викладу, що свідчить про виважений підхід автора до розкриття теми.

Зазначена праця є завершеним самостійним науковим дослідженням актуальної проблеми його результати можуть бути використані науковцями, фахівцями в сфері захисту економічної конкуренції, викладацьким персоналом, слухачами та студентами вищих навчальних закладів, суб'єктами господарської діяльності. Монографія, безумовно, буде корисною для тих, хто цікавиться проблематикою державного контролю Антимонопольного комітету України за узгодженими діями учасників ринкових відносин.

В.Б. КОВАЛЬЧУК

СТАНОВЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ*

Виникнення і ствердження України як демократичної, незалежної та суверенної держави пов'язано насамперед із забезпеченням її національної безпеки. Сучасні виклики та загрози зумовили кардинальну трансформацію світового економічного і соціального порядку, що супроводжується зміною політичних конфігурацій. Глобальна фінансово-економічна криза постала черговим викликом світовій цивілізації, спричинила невизначеність перспектив глобальної та національної економік, активізувала пошук шляхів модернізації суспільних систем.

© КОВАЛЬЧУК Віталій Богданович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового інституту права та психології НУ «Львівська політехніка»

* Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: Талком, 2017. 576 с.

На тлі посилення сучасних загроз і зростання нестабільності у світі постають нові виклики міжнародній безпеці у сировинній, енергетичній, фінансовій, інформаційній, екологічній, продовольчій сферах.

Такі загрози, як поширення зброї масового ураження, міжнародний тероризм, транснаціональна організована злочинність, нелегальна міграція, піратство, ескалація міждержавних і громадянських конфліктів стають дедалі інтенсивнішими, охоплюють нові геополітичні регіони і держави.

Спостерігається небезпечна тенденція перегляду національних кордонів поза нормами міжнародного права, де застосування сили і погрози силою повернулися до практики міжнародних відносин, у тому числі в Європі. Свідченням реалізації цієї тенденції є збройний напад Російської Федерації на Україну як беззаперечний факт порушення суверенітету та територіальної цілісності України, постійне підтримання в ній стану керованого хаосу та провокаційних сепаратистських рухів, спрямованих на послаблення державних інституцій, розчленування України та руйнацію її державності. Прагнучи перешкодити волі Українського народу до європейського майбутнього, Росія окупувала частину території України – Автономну Республіку Крим і місто Севастополь, розв'язала воєнну агресію на сході України та намагається зруйнувати єдність демократичного світу, ревізувати світовий порядок, що сформувався після Другої світової війни, підірвати основи міжнародної безпеки та міжнародного права, уможливити безкарне застосування сили на міжнародній арені.

Різновекторні геополітичні впливи на Україну в умовах неефективності гарантій її національної безпеки, наявність «заморожених» військових конфліктів біля її кордонів, а також критична зовнішня залежність національної економіки зумовлюють уразливість України, послаблюють її роль як суб'єкта на міжнародній арені та виштовхують на периферію світової політики, у так звану сіру зону безпеки.

Водночас непростими залишаються і внутрішні виклики національній безпеці. Агресивні дії Росії, що здійснюються для виснаження української економіки і підризу суспільно-політичної стабільності з метою знищення держави Україна і захоплення її території, неефективність системи забезпечення національної безпеки, корупція та недосконалість системи державного управління, витратна економічна модель та економічна криза, виснаження фінансових ресурсів держави, зниження рівня життя населення, викривлення демократичних процедур, що штучно стримують процеси кадрового оновлення державних органів, зумовлюють слабкість, а подекуди й неспроможність держави виконувати свої функції, насамперед у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина, зростаючу недовіру до держави з боку суспільства.

Враховуючи вищезазначене, монографічне дослідження В.О. Антонова на тему «Конституційно-правові засади національної безпеки України» має особливу актуальність сьогодні в період розбудови суверенної, незалежної, демократичної, правової Української держави.

Представлена праця характеризується логічною побудовою структурних частин, чіткістю й аргументованістю викладених положень.

Заслуговує на увагу зважений, але при тому досить сучасний підхід автора до обґрунтування викладених положень, заснований на сприйнятті позитивного досвіду напрацювань не тільки конституційного права, але і загалом юридичної науки. Наукову працю автора відрізняє також широке використання досвіду зарубіжних країн, всебічне врахування історії становлення та розвитку інституту національної безпеки. Тому закономірною представляється новизна наукових висновків, обґрунтованих в роботі.

З нашого погляду, найбільш корисними науковими здобутками автора, викладеними в монографії, можна назвати положення щодо генезису загальної теорії національної безпеки, визначення її сутності та змісту. Важливе практичне значення має виокремлення основних складових системи національної безпеки Української

держави. В роботі пропонуються конкретні заходи щодо оптимізації діяльності основних суб'єктів системи забезпечення національної безпеки.

Також слід відзначити здобутки автора в частині дослідження принципів системи забезпечення національної безпеки України та їх характеристики.

Перший розділ присвячений дослідженню теоретико-правових та методологічних засад національної безпеки, становленню основних етапів і розвитку загальної теорії національної безпеки, з'ясуванню теоретичних та практичних проблем в галузі національної безпеки української держави.

У другому розділі проаналізовані конституційні аспекти національної безпеки України та її конституційно-правовий вимір та досліджено структуру системи національної безпеки, її основні складові.

Третій розділ присвячений аналізу системи забезпечення національної безпеки. Зосереджена увага на дослідженні конституційних засад системи забезпечення національної безпеки, а також розглянуті основні об'єкти і суб'єкти системи забезпечення національної безпеки Української держави.

Завершується монографічне дослідження розділом, присвяченим конституційно-правовим основам забезпечення національної безпеки України.

В цілому монографічне дослідження В.О. Антонова є творчим, цікавим, багато в чому новаторським дослідженням, яке до того ж викладене гарною і стилістично привабливою мовою.

Висновки і положення автора, а також його пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства про національну безпеку України належним чином науково аргументовані та узгоджуються між собою.

Наведені положення демонструють лише частину позитивних здобутків автора. Тому ми можемо оцінити монографічне дослідження Антонова В.О. як сучасну фундаментальну наукову працю, котра заслуговує на всебічну підтримку. Наукові положення та вис-

новки, викладені в роботі, є вагомим внеском в науку конституційного права, істотно збагачують теоретичні засади національної безпеки і оборони України та містять високий науковий потенціал для реалізації в сфері захисту національних інтересів Української держави.

В.П. НАГРЕБЕЛЬНИЙ

КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ СТАНОВЛЕННЯ ТА СУЧАСНОГО СТАНУ ПРИВАТНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГОВИХ ВІДНОСИН У НІМЕЧЧИНІ*

У цьому році книжковий арсенал Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України поповнився новим виданням - монографією І. М. Проценко «Торгове право Німеччини: історія становлення та сучасний стан». У зв'язку з цією подією варто зазначити, що в Інституті ґрунтовно розробляються теоретичні проблеми порівняльного правознавства і тому традиційно при дослідженні відповідних галузей права України здійснюється їх порівняльний аналіз з правом Європейського Союзу чи його держав-членів. Натомість, дослідженню права конкретних зарубіжних держав, на наш погляд, приділяється недостатньо уваги. Тому рецензована монографія, яка присвячена праву Німеччини, зокрема її торговому праву (в ній лише в окремих випадках проводиться порівняння права Федеративної республіки Німеччини (ФРН) з правом Франції, Австрії та Швейцарії для того, щоб більш повно показати специфіку першого), становить значний науковий інтерес.

© НАГРЕБЕЛЬНИЙ Володимир Петрович – кандидат юридичних наук, член-кореспондент НАПрН України, заступник директора Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

*Проценко І. М. Торгове право Німеччини: історія становлення та сучасний стан. Одеса: Фенікс, 2017. 279 с.